

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 3113

Jubilej Učiteljskega pevskega zbora

Prvo desetletje UPZ

Učitelj brez petja! Ne, tega si ni mogoče misliti. Prav gotovo je bil prvi učitelj tudi pevec in za njim so bili pevci vsi njegovi tovariši. Skozi stoletja, po vsem svetu. In tako je še danes, in tako bo najbrž vedno. Tudi zgodovina slovenskega učitelja je že od samega začetka tesno povezana z našo glasbeno zgodovino. Ni bilo malo učiteljev, ki so orali na našem glasbenem polju in ki so sejali in celo, ki so želi, kljub temu, da učiteljevo setev požanjejo navadno drugi. Ni bilo malo učiteljev, ki so postavljali temelje za uspešno graditev slovenske glasbe, kakršna je danes

je vodil vse koncerte prof. Srečko Kumar. 14. I. 1928. I. je bil koncert v Zagrebu, 6. II. v Ljubljani, 18. III. v Celju, 12. VIII. v Ljubljani, 7. I. 1929. I. zopet v Ljubljani, 2. III. v Mariboru, 3. III. v Trbovljah, 8. V. v Ptuj ob priliki kongresa UJU, 17. VIII. v Zagrebu, avgusta v Ljubljani. V leto 1930. je padla češkoslovaška turneja UPZ. Od 27. III. do 7. IV. je UPZ pel v Č. Budjevicah, v Plznju, Pragi, Hr. Kralove, Olomucu, Brnu in Bratislavi. Bilo je to 10 koncertov s tremi matinejami za šolsko mladež. 10. V. je UPZ pel v Ljubljani

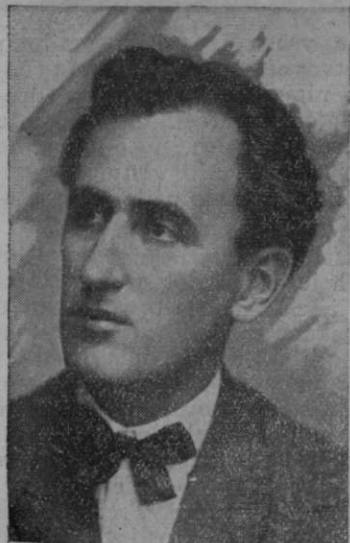

Učiteljski pevski zbor ob desetletnici.

in kakršna bo v bodočnosti. In še danes grade in dvigajo našo slovensko, našo jugoslovansko glasbeno, v prvi vrsti pevsko umetnost, s tako idealno nesebičnostjo in požrtvovalnostjo, kakor nihče drugi. Živ, nepobiten dokaz za to je že prvo desetletje učit. pev. zbora.

L. 1925. je bilo v Ljubljani osnovano »Društvo glasbenih učiteljev«. Na njegovo pobudo in v njegovem okviru so se učitelji pevci zbrali k ustanovnemu občnemu zboru 1. novembra 1925. I. ter se organizirali v učiteljski pevski zbor pod okriljem »Društva glasbenih učiteljev«. Ze takoj spočetka je štel ta učit. pev. zbor 120 pevk in pevcev. Glasbeni učitelji s predsednikom prof. M. Bajukom na čelu so pevke in pevce preizkusili in takoj pričeli s pevskega vajami. 6., 7. in 8. decembra se je vršil že drugi pevski tečaj. Glavni pevovodja je bil Srečko Kumar, ki je, brez dvoma, prvi dal pobudo »Društvu glasb. učiteljev« za ustanovitev učit. pev. zbora.

pri matineji in večernem koncertu, 17. VII. v Novem mestu ob priliki pokrajinske skupščine, 7. XII. v Trbovljah, 8. XII. v Brežicah. Tudi l. 1931. je koncertov bogato. 5. I. je bil koncert v Ljubljani. Od 3. III. do 11. III. je bila turneja po Vojvodini z uvodnima koncertoma v Zagrebu (3. III.) in v Beogradu z matinejo (5. III.). Nato so sledili koncerti: Novi Sad (6. III.), Bačka (7. III.), Vukovar (8. III.), Brod (9. III.), Osijek (10. III.) in Sisak (11. III.). Decembra, od 6. do 8., je pel ženski zbor UPZ v Karlovcu (tudi matineja), v Petrinji, Črnomlju (matineja) in v Novem mestu. V l. 1932. so bili trije koncerti: 7. III. v Ljubljani, 5. XI. v Mariboru, 6. XI. v Celju; tudi v l. 1933. trije: 8. V. v Ljubljani (ženski zbor), 6. XI. v Ljubljani in 7. XI. v Zagrebu. Leto 1934. je bilo za UPZ leto kriz in težkih preizkušenj. Vodstvo zbora je prevzel sedanji pevovodja Milan Pertot. UPZ je srečno preštel svojo bolezen. Ako je ostalo l. 1934. brez koncertov, je bilo pa zato l. 1935. koncertov tem bogatejše. UPZ se je podal na turnejo po južni Bolgariji. 16. V. je pel v Sofiji, 17. V. istotam za šolsko mladino, v Plovdivu 18. V., v Stari Zagori 19. V., v Kazanliku 20. V.; 21. V. je priredil tam tudi matinejo, 22. V. je koncertiral v Slivenu, 23. V. v Burgasu, v Jambolu pa je končno imel dva koncerta: 25. V. in 26. V. (matineja). Izmed vseh desetih let najkritičnejše pa je tekoče. Učiteljska društva so zaradi težkih materialnih izgub hotela UPZ odtegniti svojo podporo. Vendar do tega, hvala tovariški uvidevnosti, ni prišlo. UPZ je zamogel prirediti kratko turnejo. Pel je 7. III. v Murski Soboti, 8. III.

Srečko Kumar,
dirigent do leta 1934.

E. Adamič,
sedanji predsednik.

M. Pertot,
sedanji dirigent.

Aprila meseca, 1. 1926. se je učiteljski pevski zbor osamosvojil ter pričel pod predstvom prof. M. Bajuka in pevovodstvom prof. Srečka Kumara samostojno pot kot »Pevski zbor slovenskega učiteljstva«. Prvi koncert je priredil 10. aprila v ljubljanskem Unionu in drugi dan prvo matinejo istotam. V 1927. letu je UPZ imel štiri koncerte: 19. VI. v Št. Vidu, istega dne zvečer na Viču, oba je vodil prof. M. Bajuk, 6. VII. je priredil ob priliki pokrajinske skupščine UJU koncert v Kranju pod vodstvom prof. A. Gröbminga. 22. V. pa v Trbovljah pod istim vodstvom. Od tedaj dalje pa do maja 1. 1935.

certov tem bogatejše. UPZ se je podal na turnejo po južni Bolgariji. 16. V. je pel v Sofiji, 17. V. istotam za šolsko mladino, v Plovdivu 18. V., v Stari Zagori 19. V., v Kazanliku 20. V.; 21. V. je priredil tam tudi matinejo, 22. V. je koncertiral v Slivenu, 23. V. v Burgasu, v Jambolu pa je končno imel dva koncerta: 25. V. in 26. V. (matineja). Izmed vseh desetih let najkritičnejše pa je tekoče. Učiteljska društva so zaradi težkih materialnih izgub hotela UPZ odtegniti svojo podporo. Vendar do tega, hvala tovariški uvidevnosti, ni prišlo. UPZ je zamogel prirediti kratko turnejo. Pel je 7. III. v Murski Soboti, 8. III.

Spored koncerta v Rogaški Slatini

6. junija 1936 ob 15. uri.

Tajčević Marko: Četiri duhovna stiha.

I. in IV. stavek.

Lajovic Anton: Bolest je kovač.

Adamič Emil: Vragova nevesta.

Osterc Slavko: Ko sem ja služil.

* *

Matetič-Ronjgov Ivan: Čače moj.

Lajovic Anton: Medved z medom.

Slavenski Josip: Slepčaka.

Mokranjac Stevan: Kozar.

Adamič Emil: Mlad junak.

* *

Adamič Emil: Bog je ustvaril zemljico.

Kaj pa delajo ptički.

Po vodi plava.

Hubad Matej: Škrjanček poje.

Zganec Vinko: Dil dil dudu.

Adamič Emil: Vse mine.

Potrkan ples.

Dirigent: Pertot Milan.

je tam priredil tudi matinejo za šolsko deco, 8. III. je pel popoldne v Ljutomeru, zvečer pa v Ptuj. Za 6. VI. pripravlja UPZ koncert v Rogaški Slatini. Z njim želi zaključiti uspešno delo svojega prvega desetletnega obstoja. Poleg navedenih koncertov je imel UPZ pet radio koncertov in v vseh desetih letih eno samo zabavno prireditev (5. I. 1930.). V desetih letih zamore torej registrirati UPZ 72 glasbenih prireditev. Povprečno je imel torej na leto okoli 7 resnih umetniških koncertov. Kateri pevski zbor v naši domovini se zamore ponášati še s takim plodovitim delom? In vsak drugi pevski zbor bi to delo lažje izvršil, kakor UPZ. Pevke in pevci UPZ ne sede tako lepo na enem kraju, kakor pevke in pevci drugih zborov. Ti lahko pridejo k pevskega vajam, kadar se to zazdi pevovodji. Saj so vedno pri rokah. Naši ljudje pa so

VSEBINA:

Jubilej Učiteljskega pevskega zbora: Prvo desetletje UPZ. — Spored koncerta UPZ v Rogaški Slatini. — Slike članov UPZ od njegove ustanovitve. — Kramljanje ob desetletnici našega zbora.

LISTEK: Značilnosti iz UPZ.

Ustanovni občni zbor Pedagoškega društva. »Primitve denuncianta.«

Splošne vesti. — Listi o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU. — Naša gospodarska organizacija. — Mladinska matica. — Šolski radio. — Učiteljski pevski zbor JUU. — Učiteljska tiskarna. — Stanovska organizacija JUU. — Iz društev.

razkropljeni po vsej banovini in sestati se zamorejo komaj za najnujnejše potrebe. Vendar so prihajali k vajam pod najtežjimi pogoji. Preko 300 vaj, včasih po dve na dan in več dni zaporedoma, so potrpežljivo presegli in peli do onemoglosti. Program UPZ pa zato obsega tudi dela skoro vseh jugoslovanskih komponistov z njihovimi najboljšimi, po veliki večini nalašč za UPZ napisanimi deli. UPZ je pel dela: Adamiča, Bravničarja, Dugana ml., Foersterja, Gallusa, Gotovca, Grgoševića, Hubada, Hristića, Jenka, Kogoja, Konjeviča, Kreka, Krstića, Logarja, Ljadova, Lajovica, Matetiča, Mokranjca, Manojloviča, Milojeviča, Osterca, Papandopula, Premrla, Ravnika, Sattnerja, Stolcer-Slavenskega, Skranja, Sivica, Svare, Tajčevića in Zganca. Okoli 140 zborov mešanih, moških, ženskih, a capella in s spremljevanjem klavirja zna danes UPZ, v resnici zna še danes, ne samo, da jih je znal in pozabil. Tudi glede bogastva repertoarja in njega točne izvedbe prekaša UPZ marsikateri prvovrstni jugoslovanski pevski zbor. Arhiv UPZ pa vsebuje še mnogo neizvajana in najnovejša zborovska dela jugoslovanskih komponistov. Vsa pridejo v najbližji bodočnosti na vrsto.

Od ustanovitve UPZ pa do februarja 1929. I. je bil predsednik zbora M. Bajuk, od februarja do avgusta istega leta Andrej Sežun, od avgusta 1929. I. do 11. maja 1930. I. Tit Grčar, od tega dne do 29. marca 1933. I. Drago Šupančič, od 29. marca do julija 1933. I. Miheličeva, od julija 1933. do julija 1935. Ivan Dimnik, od tedaj do danes pa končno Emil Adamič. Na srečo zbora so se manj pogosto menjavali dirigenti. Od začetka do l. 1934. je vodil zbor Srečko Kumar, izjemoma sta vodila v tem času nekaj koncertov M. Bajuk in A. Gröbming. Za Sr. Kumarjem je prevzel vodstvo Milan Pertot, ki zbor vodi še danes in ki ga bo, tako upajmo, spretno in uspešno vodil še marsikatero leto.

Dosedanji predsedniki UPZ

A. Sežun.

Prof. M. Bajuk.

T. Grčar.

D. Šupančič.

I. Dimnik.

J. Miheličeva.

UPZ se je v času svojega desetletnega obstoja zavedal poleg drugih tudi treh najvažnejših poslanstev ter jih je ves čas vestno in uspešno izvrševal.

Na njegovo pobudo in z njegovo moralno in materialno podporo so jugoslovanski skladatelji napisali celo vrsto glasbenih del, ki bi ne bila sicer nikdar zagledala luč sveta. Zlasti se je UPZ zavzemal za sodobno, avangardno jugoslovansko glasbo. Izvajal je vsa dela, ki so jih skladatelji napisali zanj in naj so bila še tako komplicirana in navidezno neizvedljiva. UPZ jim je odprl pot in danes počasi, a sigurno prehajajo v programe drugih pevskih zborov. UPZ je izkazal sodobni jugoslovanski glasbi največje, neprecenljive usluge.

Na svojih koncertnih turnejah po domovini, Češkoslovaški in Bolgariji ni samo pro-

pagiral lepoto naše pesmi. S svojimi odličnimi nastopi je širil idejo medsebojnega spoznavanja, spoštovanja, bratstva, je odpiral pota jugoslovanskemu učiteljstvu, poglobljal tovariške odnose ter krepil njihove vezi.

Iz vrst UPZ je končno izšla pobuda za ustanavljanje sodobnih mladinskih zborov, iz šole UPZ je izšel marsikateri učitelj-pevovodja, marsikateri pa se je glasbi popolnoma posvetil navdušen nad lepoto pesmi, ki jih je sam prepeval v UPZ.

Desetletno delo UPZ je tedaj zaoralo globoke brazde v naše občo jugoslovansko kulturno zemljo, jih zasejalo z zdravim, plemenitim semenom, ki že sedaj leto za letom rode dragocene, koristne plodove. Vsa čast slovenskemu učitelju-pevcu!

Člani UPZ od njegove ustanovitve

Primožič Ivan.

Cerut Silvester.

Schubert Štefaniya.

Šušteršič Terezija.

Kovač Marija.

Toni Justa.

Traven Albina.

Kneisel Vida.

Kramljanje ob desetletnici našega zbora

Poleti 1. 1925. je bilo, ko mi je povedal profesor Bajuk, da bo sklican v življenje učiteljski pevski zbor ter me vabil k sodelovanju. Rada sem se odzvala, ker se mi je zdela zamisel stanovskega zbora idealna.

Odziv med tovariši (-cami) je bil velik, priglasi se je okoli 120 pevcev in pevk.

Se se spominjam prvih sestankov. Preizkušnja pred forumom glasbenih učiteljev, opredelitev glasov, prve vaje. Nato pričako-

vanje, kakšna bo sodbja strogih glasbenih ušes o zmogljivosti in ubranosti novega zbora. Slednjič soglasna ugotovitev? »Zbor je dober ter obeta postati izborni. Posebno dober je ženski zbor. Sopran je lep in svež, a nad vse so alti. Takih altov nima noben drug zbor; ta enakost v barvi, ta polna globina, ta žametna mehkoča!«

Tako smo se z vso vnemo lotili prvega programa. Profesor Kumar nas je znal s su-

ono iz njegovega »Potrkanega plesa«. — »To laži se dobri moj sin, saj nisi edini trpin!« — Haaalo!

Leta 1926. prejmem sledeči dopis v približno tem smislu. »Dragi tovariši! Vabim Te kot dobrega pevca, da pristopiš k UPZ. Prijavo pošlji na naslov: Drago Supančič, Ljubljana, Cesta na Rožnik 5.« Doma je torej začel skromno s tajništvom UPZ, danes pa že sedi poleg sekcijejskega tajnika JUJ v Franciškanski ulici, v sredi je pa deset let dela! Kakšno funkcijo ima pri zboru, je zelo težko dognati, ker ima svoje prste povsod. Tajnik, podpredsednik, predsednik, nato potni maršal, nekaj sodni izvedenec za pevske turneje in še drugo, samo blagajnik ni še bil, pa je le vendar že hranil večje zneske zborovskega denarja in razpolagal z njim tako, da smo povsod potegnili voz iz blata. Vidiš ga tudi kot postreščka s kovčgom ali kakim ženskim predmetom v roki, glasno vprašujočega po lastnici ali pa ga sprevednik dreza za vozne listke. Za vse je! Še za valpeta ga imamo, za reditelja in govornika. Nikdar se ne vozi z zborom, vedno sili naprej, in vedno nas v tujih sprejemnih odborih prvi pozdravlja. Pa prav nič nismo jezni, saj sledi svojemu predsedniku po sili potovalne žilice in bo kmalu zaslovel kot — slovanski brat. Za konec naj povem njegovo značilno svojstvo, da ne pozna nikjer in nikdar oklevanja in da se vse odloči prav po Cezarjevih besedah »Alea iacta est!«

Pevovodja Milan je rekrutiran iz zborovskih vrst. Pevovodja je naš in še prav dober, vsaj tako pravijo drugi. Radi jim verjamemo in dodajamo še to, da je Milan dirigent, katerega smo še za vsak banket morali iskati. Svoj ognjeni krst in god je lansko leto praznoval v Bolgariji. Ni se ustrašil za nami nasto-

Znana solidna trdka

A. ŽLENDER

Ljubljana, Mestni trg 22

naznanja cenjenim damam in gospodom, da je dospela ogromna količina krasnega volnenega blaga za damske plašče, kostume in obleke. Za gospode pa najfinejši kamgarn, blago za površnike in športne obleke

Brezobvezen ogled!

Najsolidnejši nakup!

gestivno močjo uvesti v vse tajne muzikalnega življenja, kaj čuda, če mu je posebno ženski zbor sledil v vseh potankostih. Poleg njega nas je profesor Bajuk vedno in vedno iznova navduševal.

Vsak pevski tečaj nam je bil praznik, to smo si zatirjale vedno iznova. Studirale smo težke moderne skladbe in — uživale. Tovarišice! Ali se še spominjate Adamičeve Vijole, Škrjančeve: Smrt najlepša v žitnem polju ter Kogojevih Vrabcev? Pa ženskih zborov: Cicibana, ki mu je kapljica visela pod noskom in srajčka molela iz hlač; pa Žab, ki smo se jim tako rade vdinjale v kvakanje in reganje? Ali se vam ne zde one ure trdega dela ožarjene z neminljivo poezijo?

Pozabljene so bile vse težkoče na šolah, ki so nastale zaradi posecanja vaj, pozabljene vse vremenske neprilike, pozabljene denarne žrtve. (Tedaj ni bilo potnin!)

Kolikokrat je prehodila tovarišica Mica pot iz St. Gotarda po hribu navzdol tri ure daleč v mrazu in snegu, v soncu in dežju do Zagorja, kjer je šele sedla na vlak.

Tako smo prihajale od vseh koncev slovenske zemlje v belo Ljubljano — in ni nam bilo žal.

Naša pot pa je šla navzgor!

Kritike so bile polne hvale in navdušenja: »Edini slovenski zbor, ki je homogen! Prvi in edini proučevatelj sodobne vokalne glasbe!« Posebno laskavo so se vedno izražale o ženskem zboru.

Ni se vsled tega prevzel, le pogolbil je svoje delo. Tako je moral sčasoma prevzeti velik del koncertnih programov, kar ni bila lahka stvar. Telesno in duševno izmučene smo po dolgotrajnih vajah izlile svoje duše v pesem.

Pa je bilo vkljub vsemu lepo!

Ustanovni občni zbor Pedagoškega društva

V ponedeljek, 1. junija t. l. se bo vršil ob 10. uri v risalnici učiteljske šole v Ljubljani ustanovni občni zbor »Pedagoškega društva«.

Vse učiteljstvo, zlasti pa ono osnovnih šol ima dovolj vzroka, pozdraviti ta dogodek z resnično iskrenim zadoščenjem. Toliko čisto pedagoški, kolikor šolsko-organizatorični in metodični problemi dozorevajo iz dneva v dan v vedno akutnejše kulturno vprašanje naše dobe. Pomanjkanje vsakršnega skupnega foruma, ki naj bi bil poklican precizirati celotno problematiko slovenskega vzgojnega in šolskega vprašanja in to od temeljev ljudske šole preko vseh vmesnih splošnih in strokovnih učilišč do naše visoke šole, je postalo tako občutno, da se je treba s čudom vprašati, kako je mogoče, da je moralo preteči dvajset let naše narodne države, preden je ta absolutna nujnost zadobila vtelesen izraz v snujočem se »Pedagoškem društvu«. In kako je mogoče, da kulturna vest slovenske pedagoške javnosti že leta in leta malobrižno prepusti edinima zastopnikoma naše banovine v državnem prosvetnem svetu formulaciji slovenskih teženj, ne da bi jima priskočila s strokovnjaškim nasvetom in zavestno odgovornostjo na pomoč? Koliko tožba posamez-

Vsak nastop na koncertnem odru nas je tesneje družil. Ali se še spominjate onega koncerta v Zagrebu, ko smo si postale kot sestre? In pestrega kalejdoskopa lepih dni med brati Čehi? Olomouca in telovadnice s posteljami polnim naftalina ter našega »baleta«, ko je smeh nadomeščal spanje? A drugi dan je naš železniški voz »dehtel« po naftalinu, da so nas tovariši začudeno izpraševali, če smo se za vse dni življenja zavarovali proti molom.

Pa turneja ženskega zbora v Karlovac! Edinstvena je bila v harmoniji in zadovoljstvu ter razigranosti, ko sta »Muha i komarac« brenčala okoli glav. Le povejte, tovariši Drago, Milan in Silvester, če se motim!

In naša pot po Bolgariji, polna sonca in rož in slovanske vzajemnosti!

Naš zbor je rasel in padal, se preurejal in prenavljal. To je usoda vsakega zbora. Pevci in pevke so prihajali in odhajali.

Dve tovarišici sta nas zapustili za vedno. Obe mladi, obe polni nad v življenje, obe navdušeni članici našega zbora: Anica Medvedova pred leti in lani Vilma Nepužlanova. Zdaj poslušata nebeske melodije.

Malo nas je članic ženskega zbora, ki smo vztrajale ter prchodile vso 10-letno pot ter z zborom delile jasne in temne dni. Še manj nas je takih, ki nismo zamudile niti enega nastopa.

Če bi vsaka od te peščiice napisala spomine, ki jo vežejo na zbor, bi nastala prav zanimiva knjiga s precejšnjim kosom zgodovine UPZ.

Prepričana sem, da bi bil vsak teh spominov prepleten z gorko ljubeznijo in vdanostjo do stanovskega zbora in da bi dihal iz njih velik idealizem.

To troje naj tudi v naprej preveva naše delo.

—t.

nih šolskih kategorij na naslov drugih se čuje dnevno, kar vedno bolj zagrenjuje njihovo že itak skaljeno medsebojno razmerje. Dočim grade drugod že vsa povojna leta z največjo resnostjo enoten organizem svojega šolstva, nastajajo med posameznimi kategorijami naših šol vedno širji prepadi, umetne barriere, ki resno ogražajo našo celotno kulturo.

»Pedagoško društvo« stopa v to praznino z neomajnim namenom, zgraditi trden most preko prepadov naše celokupne šolske organizacije po eni strani, po drugi pa nuditi možnost, poglobiti se v probleme šolske reforme, ki naj bi te premoščene atome približala življenju in njegovim zahtevam.

Vzroka dovolj, da tudi osnovnošolsko učiteljstvo prispeva po svojih najboljših močeh k uresničenju tega cilja.

Zato vabimo vse tovariše in tovarišice od blizu in daleč, da se na binkoštni ponedeljek udeležijo ustanovnega občnega zbora »Pedagoškega društva«, da pristopijo kot člani ter da mu nudijo poleg malenkostne materialne tudi čim večjo moralno oporo. To bo najboljši odgovor vsem, ki mislijo, da smejo grehe vse naše šolske mizerije naprtiti na ramena osnovnošolskega učiteljstva.

dravske banovine vsega iz svojih majhnih plač ne morejo žrtvovati, on pa tudi nima vedno denarja. Člani nimajo, on tudi nima, društva se upirajo dajati dinarček, zato iskanje in izbegavanje drug drugega. V pomirjenju ponovno opozarjam na našo cenjeno »posojilnico« in zavednost sreskih učiteljskih društev.

Skoro bi pozabil omeniti letošnje odlikovanje. Deset jih je in mogoče so merodajni odločujoči faktorji še kakšnega prezirja, kar se po navadi pri takem razdeljevanju diplom večkrat nehoti zgodi. Ni nikaka šala deset let redno hoditi iz rovt vsak čas in v vsakem vremenu k večdnevni pevskim vajam v Glasbeno matico in po šest ur dnevno zreti v črne pike ter dajati različne glasove od sebe. V vsakem oziru je tudi težko sodelovati pri vseh nastopih doma in v tujini. Treba je veliko dobre volje in potrpežljivosti. Slavljenici so absolvirali vse koncerte v Ljubljani in drugod po Sloveniji, obiskali Čeko, Jugoslavijo in Bolgarijo ter sodelovali tudi kot funkcionarji zbora. Dva imata celo zasluge pri ustanovitvi UPZ. Njihovo delo bo seveda ob desetletnici kronano s skromnim vidnim priznanjem.

Ker pišem že od drugih, bom omenil tudi sam sebe. Prvič spadam med one »dobre« pevce iz ljubljanske gluhonemnice — vsaj tako pravijo drugi — drugič sem vzbujal po Bolgariji pozornost kot »trubač«, zboru pa grenil trenutke kot valutni blagajnik s podnaslovom »ukročeni lev« in tretjič sem se za svojo vlogo arhivarja in postreščka po Češkem in Jugoslaviji na tem mestu s posebnim odstavkom pridružil slavljenecem, kar smatram tudi za čast in plačilo.

Vir.

Značilnosti iz UPZ

Haaalo!

Predsednik je v društvu prvi, zato naj dobi tudi tu prve vrstice. Dasiravno ga splošno poznanje med največjimi glasbenimi krogi oddaljuje našim očem in ne najdemo dalje nobenega koncerta brez njegovih skladb, v katerih trepeče njegova razborita narodna žilica, je on vendar za naš zbor firma, vizitka, etiketa in žig. Firma za koncerte in turneje, vizitka za uspeh in beračenje podpor, etiketa za reklamo in žig seveda za dopise. Imenovana firma prav rada potuje, vizitka mu odpira vsako pot, z etiketo pa je imel krasne uspehe premnogih turnej, bodisi da jih je organiziral sam, ali pa sodeloval le kot povabljenec. — Obšel je sicer romanske in germanske dežele, kopal se v raznih morjih, a Slovani so mu najljubši. Nikake skrivnosti ne izdam, ako povem, da ga Bolgari smatrajo za svojega in ga imajo rajši kakor Slovence. Zakaj, ne vem! To vem, da je že več svojih godov praznoval z vrhanim naročjem dišečega gjuła in polno čašo zajčje krvi v deželi ob Črnem morju; vem, da sem ga videl neprestano klanjajočega in zahvaljujočega se navdušenemu občinstvu; vem pa tudi, da je njegov cvetlični vrt povečini — bolgarskega izvora. Vem še marsikaj, toda radi njegove značilnosti v govoru, kritikah in skladbah ga že vsak pozna in ne bi s tem razkril nikakih tajnosti. Bati se moramo le, da ga ne vzljubijo tudi ostali slovanski in neslovanski narodi in pridejo z zlatom, kadilom in mero. Vemo dobro, da bo ostal naš, da ga bomo kmalu priklenili tesno k zboru in v znamenju skromnosti zapeli pri evičku

10-20% POPUSTA ZA BINKOŠTI!

Natančneje v
vseh prodajalnah
TIVAR OBLEKE

„Primate denuncianta“

»Slovenec« od 20. maja 1936 prinaša pod tem naslovom sledeči dopis:

»Pod tem naslovom je prinesel »Učiteljski tovariš« z dne 19. marca 1936 daljši članek, podpisan od šolskega upravitelja Lojzeta Zupanca. V tem članku vzbuja pisec usmiljenje pri bravcih, ker učitelji tako silno trpe pred denuncijanti. (Podčrtal jaz L. Z.) Potem pri-poveduje sledeče:

»Znan mi je slučaj, ko je učitelj s paličico, s katero je učenec na stenskem zemljevidu razkazoval zemljepisne znake, mimogrede opozoril učenko na njeno nepazljivost in motenje pouka. Napravil je »dejanje«, ki ga zakon o narodnih šolah zabranjuje. A učenkin oče, znan izsiljevalec in pijanec, je napisal učitelju pismo ter zahteval 200 Din, sicer da ga bo ovadil pristojnim oblastem, ker je z »udarcem« napravil učenki na roki poškodbo. Učitelj se je zavedal, da je storila paličica samo rahel in omembe vreden opomin in kajpa ni reagiral na to izsiljevalno pismo. Kmalu pa se je moral za to »poškodbo« zanimali na sodišču, kamor je bil pozvan na zavodno ovadbo. Tamkaj pa so s pomočjo zdravniškega pregleda ugotovili, da je imela učenka na roki poškodbo, ki je izvirala iz opekline na zapetju, torej na najobčutljivejšem mestu roke. Prebrisani roditelj in iniciator njegove ovadbe sta bila torej le premalo prebrisana, ko sta učenki namazala roko na tem občutljivem mestu z neko tekočino, ki je pustila sicer sledove, a ne v podplutbi (udarec!), temveč v mehurju in značilni rdečastosti kože v njegovi okolici (opeklina!). Vem, vsega tega bi ne bilo treba, če bi se ta učitelj iz principa niti ne dotaknil s paličico učenke, tudi najboljši pedagog stori včasih v okoliščini težkih razmer (prenapolnjen razred itd.) malo pogreško. In še to: ovaditelj je vložil ovadbo po nasvetu tribuna, kateremu je bil učitelj trn v peti radi tega, ker ni trobental v njegov politični rog. Le-ta je pomagal očetu pri zasnovi tega umazanega dejanja in žel z njim vred tudi zasluženo sramoto ter si prislužil legitimacijo denuncijanta.«

Vse to pripovedovanje ne omenja niti kraja niti imena nesrečnega očeta, pa se mi vendar zdi potrebno par besed dodati k temu članku šol. upravitelja Zupanca:

Moj sin mi je ponovno tožil, da ga dražijo součenci z nazivom »kralj«. Sicer je to lep naziv, ker pa se ga šolski otroci poslužujejo zato, da tovariša dražijo, sem se obrnil na šolskega upravitelja Zupanca z dopisom, v katerem sem ga pozival, naj pri otrocih izposluje, da zbadanje mojega sina opuste. Moje pismo je bilo precej rezko (podčrtal jaz L. Z.), to pa zato, ker sem slišal od otrok, da je šolski upravitelj, čeravno znabiti nehoti, dal šolskim otrokom povod za zbadanje mojega sina in drugih mojih otrok. To pismo je upravitelj poslal okrajnemu načelstvu v Ljubljano, ki ga je uradnim potom odstopilo drž. tožilstvu; to pa me je tožilo po § 302 kaz. zakona.

Pri razpravi je moj zagovornik v moje opravičenje pojasnil ves slučaj. V odgovor na to je g. upravitelj pred sodiščem natančno opisal vse dogodke tako, kakor so gori med »-«. (Podčrtal jaz L. Z.) Ko je na to moj zagovornik opozoril šolskega upravitelja, da me

je nazval v članku »Učiteljskega tovariša« znanega izsiljevalca in pijanca, je šol. upravitelj odvrnil: »Tam sem imel v mislih nekoga drugega.«

Pri tej trditvi je ostalo kljub temu, da mu je moj zagovornik predložil, da je nemogoče, da bi se zgodila dva popolnoma enaka slučaja, zlasti je nemogoče, da bi bili dve učenki dobili enaki poškodbi na roki, ki bi izvirali iz opeklin na zapetju, da bi bili namazani z jedko tekočino, ki je pustila sledove itd. itd. (Podčrtal jaz L. Z.)

Naj zve javnost o vsem tem. Jaz pa vprašam šolskega upravitelja Zupanca, če mi je pripravljen dati za »znanega izsiljevalca in pijanca« primerno zadoščenje ali pa s polnim pogumom zapisati in povedati, da gre gori navedeni članek v »Učiteljskem tovarišu« name, potem si bom poiskal zadoščenje sam. — Petek Alojzij, krošnjar, Škocijan pri Turjaku.

Tako, Clankar je potreboval torej cela dva meseca, da je reagiral na moj članek v »Učiteljskem tovarišu«. Sam priznava v uvodu svojega članka, objavljenega v »Slovenec«, »da učitelji tako silno trpe pred denuncijanti«. Kako, da se je baš on oglašil na moj članek v »Učiteljskem tovarišu«, mi je uganka. Saj moj članek vendar ni, kakor Petek sam priznava, omenjal niti kraja niti imena prizadetega učitelja in očeta.

Jaz mu tega ne zamerim. Mogoče si bo o tem, na njegov apel, javnost ustvarila svoje posebno mnenje. Kaj pa naj mu še odgovorim, če sam piše, da sem pred sodiščem natančno opisal vse dogodke tako, kakor so gori med »-«? Zame je to pojasnilo zadostovalo, za sodnika menda tudi, ker ga je upošteval. Pa naj javnost zve tudi to, da je bilo omenjeno pismo ne samo rezko, ampak v nasprotju z vsemi pravili, ki veljajo za dostojnega in krščansko usmerjenega človeka. Ker pa sem bil zase prepričan, da je Petek kot oseba zame čisto brezpomemben, če ne bi nanj vplivala neka tretja oseba, sem mu pred sodiščem ta prestopok blagohotno oprosil, le s pripombo, če bo svoje nepremišljeno dejanje pismeno preklical (na kar je njegov zastopnik na sodnikovo izrecno vprašanje pristal!) in če se bo s tem sprijaznilo tudi drž. tožilstvo v Ljubljani, ki je Petka zasledovalo po § 302 kaz. zakona.

Ker pa do danes Petkovega pismenega preklica v tej zadevi še nisem prejel, kljub temu, da je od razprave minilo že več kot mesec dni, domnevam, da se drž. tožilstvo v Ljubljani najbrže ni sprijaznilo z mojim oproščujočim nastopom napram Petku. Mogoče je baš radi tega objavil svoje vrstice v »Slovenec« od 20. maja, ki pa so pri vseh pametnih ljudeh naletele na gluha ušesa. Moja vest je čista. Poimensko pozvan po Petkovem članku sem s tem nanj odgovoril, čudim pa se, da se je Petek oglašil na moj članek »Primate denuncijanta«, ko sem vendar mislil, da on ni z njim prav nič v »zlahti«. Zahvaljujem se mu pa na tem mestu, da je s svojim odzivom na moj članek osvetlil vso zadevo s tiste plati, ki jo jaz zaradi dostojnosti svojega članka v »Učit. tovarišu« nisem mogel.

Lojze Zupanc,

šolski upravitelj v Škocijanu pri Turjaku.

Splošne vesti

Vabilo na

IZREDNI OBČNI ZBOR »UČITELJSKEGA ZDRAVILIŠKEGA DOMA V ROGAŠKI SLATINI, registrov. zadr. z omeji. zavezo«, ki se bo vršil v soboto, dne 6. junija 1936 ob 17. uri v Rogoški Slatini — meščanska soba zdraviliške restavracije.

Dnevni red:

1. Overovljenje zapisnika XVI. občnega zbora.
2. Računski zaključek (letno poročilo) za poslovno leto 1935: Prečiščenje bilance po naročilu »Zveze«.
3. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje drug občni zbor, ki bo sklepel ne glede na število zastopanih združnikov.

Dol pri Hrastniku, dne 23. maja 1936.

Anton Gnuš, s. r., nač. Vitko Jurko, s. r., taj.

SKUPNO ZBOROVANJE V ROGAŠKI SLATINI

Navodila udeležencem,

Pevski zbor ima za ves čas svojega bivanja rezerviran hotel Solnce za prehrano, občni zbor in vaje. Pri prihodu vsakega vlaka bo na postaji tovariš domačin z znakom JUJ. Pri njem se bodo dobila vsa pojasnila, tudi glede stanovanj. Radi reda in točne postrežbe pri obedu se naj udeleženci razdelijo po restavracijah: Celje v zdraviliški restavraciji, Laško v hotelu Pošta, Šoštanj in Gornji Grad v stari Švicariji, Konjice in Slov. Bistrica v novi Švicariji, Kozje in Šmarje pri Ozgrizku.

Tudi na zajtrk in malico naj gredo člani posameznih društev v njim določene lokale. Le, če se bodo udeleženci ravno po teh navodilih, se jim more jamčiti točna postrež-

ba. Hrana bo glede cene in kakovosti povsod enaka.

Zborovanje se začne točno ob pol desetih.

Predprodaja vstopnic za koncert se bo vršila pred in po zborovanju, da se prepreči naval na blagajno pred koncertom. Učiteljsvo se naproša, da si nabavi vstopnice v predprodaji.

Mogoč bo ogled nalivalnice in podzemeljskih vrelcev.

— Tovariši, tovarišice, ki nameravajo študirati sinove, opozarja »Učiteljski dom« v Ljubljani, Zibertova ul. 27, da bo imel v svojem internatu za prihodnje šolsko leto nekaj praznih mest. Zahtevajte takoj prospekte, da ne bo prepozno.

— Zadruga »Dom učiteljic« v Ljubljani javlja vsem tovarišicam, da bo »Jugoslovenska ženska zveza«, sekcija za dravsko banovino priredila v počitnicah tečaj za javno vzgojo žene, ki se bo vršil od 24. do 26. avgusta t. l. Tečaj je namenjen predvsem intelektualkam, ki živijo med narodom. Vsa predavanja bodo v strokovnjaških rokah. Zato vabimo vse tovarišice, ki se zanimajo za javna vprašanja, naj ne zamude ugodne prilike. Ker se bo vršil tik za pedagoškim tečajem, je pripraven čas posebno za učiteljice, ki se udeležijo lahko obeh. — Za hrano in stanovanje se bodo preskrbele najugodnejše cene, režijski stroški bodo nanesti za vsako udeleženko približno 30 Din. — Tečaj se bo vršil le ob zadostnem številu udeleženk, zato je nujno potrebno, da se prigrasite do konca junija. Prijave je nasloviti na zadrugo »Dom učiteljic« v Ljubljani, šola pri Sv. Jakobu.

— Kmetstvo nadaljevalnim šolam. Mnogo voditeljev je naročilo brošure »Zlati nauk«, ne da bi bili poravnali doslej račun. Odbor ima v pripravi že novo delce o živinoreji to-

da potrebuje obratni kapital, ki pa leži zunaj. Nujno prosimo vse one šole, ki imajo še odprt račun, da poravnajo zaostanke do 15. junija t. l. Po tem roku bo odbor zaprosil kr. bansko upravo, da odpiše dolg od nagrad za pouk. — Odbor učit. kmet. nad. šol.

— Na Višji gospodinjski šoli dr. Krekovi v Ljubljani VII se vrši štiritedenski gospodinjstvo - kuharski tečaj za učiteljice in absolutne srednjih šol od 2. do 30. julija t. l. Poučevalo se bo: kuhanje in konserviranje, gospodinjstvo in serviranje, šivanje in krojno risanje. — Priglase sprejema vodstvo šole do 28. junija t. l.

— Anketa o življenju šolskih otrok v dravski banovini. Nekatera šol. upraviteljstva so poslala izpolnjene liste, ki se tičejo te ankete, Pedagoški centrali v Mariboru. Radi tega opozarjamo, da Pedagoška centrala ni za to kompetentna, ampak da je treba izpolnjene vprašalnike poslati po službeni poti kralj. ban. upravi v Ljubljani. — Pedagoška centrala v Mariboru.

— ZAMUDNIKI KRŠKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA poravnajte članarino točno ob dospelosti plače. Prosim vas ne delajte nam nepotrebnih sitnosti in stroškov. Tudi mi moramo biti točni napram sekciji. Proti tovarišem(icam), ki sploh ne plačujejo, ali so se odselili in niso poravnali svojih članskih prispevkov, bomo v slučaju nelikvidiranih dolgov morali podvzeti pravno pot. Prosim vas torej, rajši poravnajte. Odbor.

— Maturantom ljubljanskega učiteljskega l. 1921! Tudi ob 15 letnici mature bi se zbrali, najbolje v prvi polovici julija izven Ljubljane. Predlogi dobrodošli, večina odloča! — Slavko Mrovlje, učitelj, Slovenjgradec.

— Tovariši maturanti koprškega učiteljskega iz l. 1901. Še mesec dni nas loči, ko smo se polni nad razšli pred 35 leti. Doslej se še nismo sestali k nobenemu uradnemu jubileju. Saj nas je tudi malo ostalo iz našega letnika, katerega je posebno razredčila svetovna vojna. — Da obudimo spomine na lepa dijaška leta, prijetne in grenke doživljaje, ki so sledili v 35 letih, predlagam, da se letos brezpogojno sestanemo. — Dobrodošli nam bodo tudi tovariši starejših letnikov koprškega učiteljskega, ki niso obhajali svojih jubilejev in se žele ob tej priliki pomladiti. Lepo bi bilo, ako bi se vršili vsi že napovedani in še nameravani jubileji Koprčanov in Goričanov istočasno v enem kraju, kjer bi se končno vršil še skupni sestanek. — Kje in kdaj se sestanemo, prosim sošolce in ostale za sporočilo po dopisnici. — Tovariške pozdrave! Vinko Gregorič, učitelj pri prosvetnem oddelku kralj. banske uprave v Ljubljani.

— Tovariša slikarja Vidmarja razstavlja. Po daljšem presledku bosta tovariša slikarja Drago in Nande Vidmar razstavila svoja najnovejša dela v Jakopičevem paviljonu. Vse od l. 1921, ko sta se prvič pojavila pred umetniškim forumom v Ljubljani, sta bila izredno aktivna in na vseh pomembnejših inozemskih in jugoslovanskih umetniških razstavah sta razstavljala svoja dela z največjim uspehom in priznanji. Njuna poslednja razstava leta 1935. v Zagrebu, je vzbudila vseobčo pozornost in stroga hrvatska kritika ju uvršča med reprezentante sodobne likovne umetnosti. Razstava v Ljubljani, ki jo bo otvoril g. dr. Franc Stele v petek, 29. maja

ob 19.50 v Jakopičevem paviljonu, nam bo prikazala vso umetniško žetev poslednjega časa. Njuna dela so tako tesno spojena z resničnim življenjem naše zemlje in našega človeka, upodabljanje tako živo in iskreno, da bo ta razstava umetniški dogodek, ki ga ne smemo prezreti. Naša dolžnost je, da s pose- tom razstave podpremo ta redki primer dveh resnih idealnih umetniških borec.

— Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Šola je dvoletna ter ima internat za 60 gojencev in 58 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami in potrebnimi gospodarskimi objekti. — Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša od 25 do največ 300 Din. — Prošnje za sprejem (kolek 5 Din) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti: krstni list; domovnico; odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo; spričevalo o npravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; obvezno izjavo staršev, odnosno varuha, da bodo krili stroške šolanja. Pridni sinovi manj premožnih posestnikov, ki reflektirajo na znižanje mesečne vzdrževalnine in žele banovinsko štipendijo sreskega kmetijskega odbora, morajo priložiti tudi premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev, odnosno varuha. Taksi prosilci naj zaprosijo istočasno za primerno štipendijo pri svojem sreskem kmetijskem odboru. — Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

— Učitelji, ki so odslužili kadrski rok in so bili v zadnjem času po lastnem pristanku postavljeni za uradniške pripravnike, četudi so bili pred nastopom vojaške službe že v IX. skupini, naj takoj vložijo prošnjo za IX. položajno skupino. To je potrebno, da jim bo moči priznati prejšnji položaj, čim bo ustvarjena možnost po budžetu.

— Organizacija knjižarjev v Ljubljani namerava izdati skupen seznam vseh slovenskih knjig, ki se sedaj nahajajo še v prometu. Zato se obrača na vse javne in privatne založbe in samozaložbe s prošnjo, da ji sporoče podatke svojih izdaj v svrhu katalogizacije:

1. ime avtorja,
2. naslov knjige,
3. obseg knjige (strani),
4. leto izdaje,
5. cena za broširano in vezano knjigo,
6. ime in naslov založnika.

Ker je ta katalog nujno potreben — ne le vsakemu knjižarju, ampak tudi slehernemu inteligentu, kakor tudi kupcu slovenske knjige — smo prepričani, da se boste naši prošnji sigurno nemudoma odzvali, posebno ker je to v prvi vrsti v osebnem interesu vsakega založnika. Katalogiziranje bo popolnoma brezplačno. — Podatke se prosi nasloviti na Organizacijo knjižarjev v Ljubljani, sprejema jih pa vsaka knjižarna v Ljubljani.

— Vpisovanje v otroški vrtec na držav. učiteljski šoli se vrši od 25. do 29. maja 1936 od 8. do 9. ure v otroškem vrtcu. Starost dopolnjeno 5 leto. Ravnateljstvo.

Cisti o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUJ

— I Zahteve jugosl. Pen-klubov: Država in samoupravna telesa naj po svoji dolžnosti podpirajo književnost. Zagotove naj v svojih proračunih dovolj sredstev za podporo književnosti, pazijo naj na razvoj ljudskih knjižnic in naj sprejmejo zakon o knjižnicah, ki bi zagotovil sredstva, za redno njih delovanje in razvoj. Razpisujejo naj stalne letne nagrade, ki bi poživile književno ustvarjanje. Zagotovi naj se tudi svoboda umetnostnega književnega delovanja. (»Slovenec« 23. V.)

— I Penklubi za slovenski jezik. V Zagrebu je bila sprejeta naslednja resolucija: Da se v bodoče prepreči vsaka možnost medsebojnega nesporazuma, so sklenili trije jugoslovanski centri Pen-klubov, zbrani 20. V. na medklubskem sestanku v Zagrebu, da skupno priznajo slovenski kulturi, književnosti in jeziku popolno pravico na samostojnost in pravico, da se jim nudijo pogoji neoviranega razvoja. (»Slovenski dom« 22. V.)

— I Glede na zahteve »Krščanske šole«, ki so bile že omenjene na tem mestu prinaša »Pohod« od 20. V. daljši odgovor, v katerem približa tole: Za razvoj dogodkov, ki jih moramo pričakovati, je zelo važno, da ugotovimo in pribijemo dejstvo, da so bile zahteve in resolucije, ki so naperjene proti naši narodni šoli, po ogromni večini plod gospodov, ki nimajo pravice govoriti kot »prizadeti starši« zaradi obstoječega celibata. V ugotovitve so potrebne, ker nam je iz preteklosti predbro znano, kako se umetno ustvarja »ljudska volja«.

— I O razrešenem upravitelju pri Sv. Juriju v Slov. gor. Vižintinu in njegovih zaslugah piše »Mariborski večernik« od 19. V.

— I Manjšinsko šolstvo pri nas. »Pohod« od 20. V. piše: Za peščico priseljencev — Nemcev in ponemčenih, vzdržuje Jugoslavija veliko nemških šol, zlasti pa na naši severni meji in celo v Celju in Ljubljani. Kočevarji imajo dandanes več šol kakor pod Avstrijo. V Vojvodini je ustanovila za ondotne priseljence Nemce, nemško učiteljske, gimnazije in stotine čisto nemških osnovnih in meščanskih šol. Pod bivšo Madžarsko se svoj čas Nemcem v teh krajih še sanjati ni smelo o nemških šolah.

— I Problem srednje šole in nezaposleni diplomirani je članek, ki je izšel v 6. zv. Glasnika Jug. prof. društva. Srednje šole so prenatrpane, istotako univerze, diplomiranci so na cesti, strokovnih šol je premalo. Na univerzah se je število dijakov v 10. letih pomnožilo za 1/3. V ministrstvu prosvete čaka nad 1000 prošenj diplomiranih in 2000 prošenj učiteljev za službo, je pa pri nas 45.17% nepismenih (vrhaska 73% — dravska 7%) in 2000 tujih inženjerjev.

— I Napad na učitelja. V Drenovu pri Prijepolju so imeli žegnanje. Pili so do večera. Nekdo je hotel od šol. sluge posodo, da bi pil vodo iz šolskega studenca. Ta mu je ni hotel dati. Nastal je prepir. Učitelj, ki je hotel miriti, je bil napaden, zadobil je 30 ran in ima več polomljenih kosti. (»Jutro« od 24. V.). Ali ne plačuje učitelj tudi pri nas marsikdaj za druge?

— I Sklepi štajerskih sadjarjev: V Mariboru naj se nastavi potovalni učitelj za sadjarstvo ter določi kot njegov delokrog teritorij bivše mariborske oblasti. (»Slovenec« 21. V.)

—1 Uspehi abiturientov drž. učiteljske šole v Ljubljani: Od 76 rednih učencev je dovršilo zadnji letnik 9 z odličnim, 50 s prav dobrim in 15 z dobrim uspehom. Ena učenka je ostala zaradi bolezni neocenjena. (»Jutro« 20. V.).

—1 V Južni Srbiji v vrdarski banovini bodo sezidali letos 123 šol. Dozdej je tam 1148 šol s 130.736 učenci in 2218 učitelji. (»Marib. več.« 20. V.).

—1 Na nemškem privatnem učiteljskem v Vrbašu je dovršilo 5. letnik učiteljskega študija, in sicer 14 ženskih in 18 moških. (»Gottscheer Zeitung« 20. V.).

—1 V bežigradsko šolo se naseli tudi meščanska šola. »Slovenec« od 21. V. piše med drugimi: Javna tajnost je, da je Ljubljana z osnovnimi šolami saturirana ter je v marsikaterem razredu samo po 10—15 učencev. Mestni župan je sedaj odredil, da naj se izvrši pravilna porazdelitev učencev, da bo ljubljansko šolstvo laže dihalo. Tudi učitelj je v Ljubljani več kot dovolj, sicer pa jih je redno 20—30 na »bolovanju«. Ideal vsakega učitelja je mesto v Ljubljani, vendar pa zaradi tega ne gre, da bi imeli tako male razrede.

—1 Lužiški Srbi počasi izumirajo. »The Slovinc and East European Review« piše v svoji zadnji številki o šolstvu Lužiških Srbov: »Vedno bolj se opušta pouk v materinščini. Število učiteljev kopni. Srbski učitelji se pošiljajo v čisto nemška področja, dočim poučujejo v šolah, ki jih poseča 60 do 80% srbske mladine nemški učitelji. Danes je 6000 do 7000 srbskih otrok brez pouka v materinščini.

—1 Defektna deca. Gluhonemnico v Ljubljani obiskuje letos 56 deklev in 35 deklic. V deškem vzgojilišču v Ponoviču se vzgaja 65 gojencev. Pomožna šola v Ljubljani ima 53 deklev in 45 deklic. Pomožna šola v Mariboru 113 gojencev. V zavodu za slepe v Kočevju pa je 40 gojencev. Vsi zavodi so prenatrpani. (»Slovenski narod« 20. V.).

—1 Ob zborovanju »Krščanske šole«, piše »Straža v viharju« od 15. V.: »Zavedati se moramo, da učitelji in vzgojitelji niso samo navadni uradniki, ampak so oblikovalci novega rodu in namestniki staršev. Oni ne vplivajo samo s svojimi nauki, na mladino vpliva v odlični meri tudi njihovo zasebno življenje. Nekaj učiteljev je prepovedal pozdrav Hvaljen Jezus! Drugi je otroke, ki so poklekli pred Bogom, ki ga je duhovnik nesel k bolniku, nahuilil, kako da jih ni sram pred popom poklekovati. Zal taki primeri niso osamljeni. Hvala Bogu je tudi dobrih učiteljev precej.

—1 Posebna deputacija županov primorske banovine je prosila bana, naj urgira v Beogradu že objavljeno reformo glede obveznosti za vzdrževanje šol in za stanarino učiteljem. (»Jutro« 20. V.).

—1 Uršulinska gimnazija dobi pravico javnosti. Na intervencijo obeh slovenskih ministrov je prosvetni minister Stošović danes podpisal odlok, s katerim se prizna pravica javnosti nepopolni ženski realni gimnaziji uršulink v Ljubljani, in sicer za vse štiri razrede. (»Slovenec« 26. V. 1936.).

—1 Kmetijsko gospodinjstvo učiteljice. Dne 10. V. je bil v Marijanišču v Ljubljani sestanek, ker je predaval g. Okorn kot referent za gospodinjstvo šolstvo pri banski upravi. Z novim proračunom bodo vse gospodinjstvo učiteljice pragmatično nastavljene, da jih ne odnese, »kadar zaveje drug veter«. Stanovsko se bodo priključile Udruženju banovalinskih nameščencev. Uveden bo celibat. Ovrženi so bili delavni načrti, sprejeti na anketi v St. Jurju ob juž. žel. l. 1934., odpade tudi nameravana izdaja učnih skript. (»Glas naroda« od 26. V.).

—1 Protij avtomatom za denar, ki so nekak hazard za mladino, piše tudi »Slovenec« od 22. V. Avtomati, ki so v nekaterih lokalih, so vseprej kakor vzgojni in bi jih morali odpraviti. Tudi društvo »Šola in dom« bi moralo izpregovoriti.

—1 Nova šola v petem okraju v Mariboru najbrž še ne bo otvorena, ker se je bati, da bi se les zaradi centralne kurjave preveč izsušil in bi se oprema poškodovala. (»Jutro« 26. V.).

—1 Pet razdobij dečjega literarnega znanja: Razkuštranc od 2—4 let ima rad pripovedke o neposlušnem Janezku. Med 4. in 7. letom ljubi pravljice. Od 7. do 12. leta je otrokova Robinzonova doba. Od 12. do 15. leta ljubi balade in drame. Med 15. in 20. letom pa posveča svojo pažnjo liriki in romanu. (Glasnik Jugosl. prof. društva.)

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Mariboru. Nadaljnji prispevki za »Hrenov kamen«: Učit. društvo Maribor desni breg 500 Din; učit. društvo za srez Laško 100 Din. — Iskrena zahvala! Dosedanji skupni znesek vseh prispevkov za »Hrenov kamen«: Din 12.086.50. — Blagajnik.

—g Za Socialni Fond Viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja so prispevala še sledeča sreska učiteljska društva: Zagubica 1000 Din, Obrenovac 200 Din, Metković, od venca 17 Din, Negotin-Krajina, od venca 58 Din, Aleksandrovac-Zupa, od venca 39 Din, Zaječar, od venca 21 Din, Podujevo, od venca 23 Din, Vinkovac »Kozarac«, od venca 186 Din, Istok, od venca 14 Din, St. Futog, od venca 17 Din, Paraćin, od venca 32 Din, St. Bečej, od venca 120 Din, Makarska, od venca 29 Din, Makarska 80 Din, Apatin, od venca 85 Din, Rogatica, od venca 7 Din, Kragujevac, od venca 102 Din, Split, od venca 6 Din, Vršac, od venca 3 Din, Bela Palanka, od venca 40 Din, Crikvenica, od venca 52 Din, Boljevac, od venca 20 Din, Niš, od venca 20 Din, Boka Kotorska, od venca 74 Din, Titel, od venca 8 Din, Piroć, od venca 19 Din, Kladovo, od venca 10 Din, Grubišno Polje, od venca 86 Din. Skupno 2368 Din. Prej objavljeno 71.490 Din. Skupna zbrana vsota 73.858 Din.

—g Članom Učit. samopomoči. V teh dneh ste dobili položnice za 379. in 380. smrtni primer (Čeh Evidij, Ljubljana in Berce Vinko, St. Janž). Samski člani nakažejo 11 Din, zakonski pari 21 Din. Položnicam smo priložili poročilo o obnem zboru US v Novem mestu 10. maja 1936. (ponatis iz »Učit. tov.«). Zahtevane zneske nakažite takoj po zadnjem obvestilu (na ovitkih)!

Mladinska mafica

—mm Teslo proslaviš najbolje s tem, da preštudiraš knjigo, ki ti pokaže njegovo življenje, njegovo snovanje in delo. Knjigo dobi naši člani ob tej priliki po znižani ceni, kartonirano po 20 Din.

—mm Seliškarjeva »Bratovščina Sinjega galeba« izide v formatu in na papirju kot »Pirhi«. Delo bo nekoliko predelano in tudi z nekaterimi novimi ilustracijami. Kartonirani izvodi so po 10, vezani pa po 15 Din. Ker izide knjiga v mali nakladi in najbrže hitro poide, naročite jo čimprej.

—mm Bolgarsko ministrstvo prosvete je poslalo za »Pirhe« naslednjo zahvalo: Ministrstvo prosvete potrjuje prejem Vašega pisma od 27. t. l. in en izvod zbornika

bolgarske mladinske literature, izdanega od Vaše organizacije. Ministrstvo prosvete visoko ceni Vaše težnje, da častno predstavite bolgarske pisatelje čitateljem v Jugoslaviji. Vaše izdanje je privlačno in v krasnem prevodu obsega dela naših najboljših mladinskih pisateljev.

Ministrstvo prosvete se Vam zahvaljuje za ta čin in Vam želi uspešno delo pri kulturnem zblizanju naših dveh bratskih narodov. — Glavni sekretar.

Šolski radio

—r XXXII. teden. Petek 5. junija nastopi narodna šola iz Zaloge pri Komendi s pokrajinsko oddajo, ki jo vodi ga Milena Vrčon.

Razpored: 1. Kje leži naš Zalog? 2. Kakšna je naša vas? 3. Naše posebnosti. 4. Navade in običaji. 5. Življenje in delo naših ljudi. 6. Naša šola. I.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 7. junija ob 16. uri predaval g. svetnik Krošl: Sociologija vasi. V četrtek 11. junija bo govoril ob 16. uri g. inž. Muri: O planšarstvu.

Učiteljski pevski zbor JUU

V zadnjem »Učiteljskem tovarišu« objavljeni razpored bivanja i. dr. v Rogaški Slatini spopolnujemo v toliko, da bomo imeli zborovo skupščino, vaje ter prehrano v hotelu Solnce. Prenočišča pa bodo v drugem hotelu v centru Slatine. Ostali razpored ostane tak kot je bil objavljen. Ako bi se kdorkoli izmed članov UPZ ne mogel iz tehničnih razlogov udeležiti proslave naše 10 letnice, ponovno prosimo, da nam to čimprej sporoči z dopisnico, ker so prenočišča in prehrana naročena za vse. Obleka koncertna. Odbor.

Učiteljska fiskarna

DROBIŽ Z OBČNEGA ZBORA
UČITELJSKE TISKARNE

Vsak učitelj naj bo član tiskarne. Učiteljska tiskarna je last vsega slovenskega učiteljstva, upravljajo jo pa seveda le zadrugi. Želeli je, da bo vse slov. učiteljstvo včlanjeno z deleži po 250 Din, s tem bo moč in veljavo povišati, ker bo imela tiskarna svoj lastni obratni kapital. Skupnost — organizacija je na procvitu tiskarne izredno zainteresirana. Delež lahko plačuje v obrokih.

Z nabiranjem članov prednjači srez Radovljica, kar je zaslug v prvi vrsti tov. Baeblerja. Vsa čast in hvala mu!

Uprava šteje 10 članov. Pri volitvah leta 1934. sta ostala le 2 stara člana, 8 je bilo izvoljenih novih, letos mesto tov. Hrena tov. Womer. L. 1937. poteče 3 letna doba in bo voljen novi odbor. Nikdo ni nenadomestljiv, vendar bi nekatere člane sedanje uprave težko pogrešali, izpremembe se pa lahko izvrše brez škode in novih težkoč in najdobi svojega zastopnika radovljiški srez, ki se za tiskarno zelo zanima. Seveda odloča o tem le občni zbor.

Nameravano povišanje članov uprave se ni izvršilo. Proti povišanju je nastopal tov. Š. posebno iz gospodarskih razlogov. Vsak zunanji član, ki prihaja k vsem mesečnim sejama, stane letno povprečno 3000 Din. Edina korist bi bila, da vrši ta član uprave v svojem srezu agitacijo za nove deleže in nova naročila. To lahko dela zaveden, požrtvovalen tovariš, ne da bi bil član uprave, že samo na poziv svoje organizacije. Njegovo ime in delo bo za zgled vsemu učiteljstvu.

A ne samo gospodarski razlogi govorijo proti povišanju, tudi neokretnost uprave bi se z večjim številom povečala. V teh težkih časih bi bilo treba diktatorske oblasti dobrega gospodarja, ne pa člega parlamenta, morda še z raznimi odseki, ki bi delo komplicirali.

Zunanji člani, aktivni učitelji, morajo imeti vsaj 10 krat na leto dopust. Marsikateri raje ne bo šel k seji, kot prosil uradno za odobrenje odsotnosti.

Samo prihajanje k seji, je le del oprave člana uprave, važnejše je pregledovati delo knjižarne, knjižovnice, pisarne itd in tega zunanji član ne more brez novih stroškov, ker je na dan seje že itak pri seji polno zaposlen.

Dolgovi so se znižali v letih 1933—1935 za okroglo 700.000 Din. Seveda ni to čisti priatek, ker so se znižale tudi terjatve in skričile zaloge za 400.000 Din; vsekakor pa je le lep uspeh dvoletnega dela.

Terjatev je mnogo dobrih, nekaj dvomljivih. Samo šole dolgujejo 734.597 Din. Res se pri teh ni bati izgube; vendar je težko čakati, ker mora zadruga plačevati za svoje dolgove obresti. Žalostno je, da »pozabijo« dobro situirani tovariši poravnati svoje obveznosti in če znašajo komaj nekaj desetakov.

Zadruga je dobra in bo uspevala dasi je mnogo težkega dela in velikih skrbi.

Uprava ima dolžnost, da še bolj varčno gospodari in zniža režijske stroške.

Učiteljstvo pa naj pridobi več članov, naj naroča zase vse potrebščine pri svoji tiskarni in pridobiva naročila za njo tudi pri šolah, občinah, zadrugah, itd.

Svoji k svojim!

Stanovska organizacija JUU Iz izvršnega odbora

—iz Gospodinu Ivanu Dimniku, predsedniku jugosl. učiteljskog udruženja — Beograd. Beška 18—V 36. — Učiteljsko udruženje sreza staropazovačkog i grada Sremskih Karlovaca sa svoje redovne prolečne skupštine šalje iskreno pozdrav izvršnom odboru moleći ga da i nadalje ustraje u borbi koja se odnosi na učiteljska prava, napredak škole i narodne prosvete. Izvršni odbor u našim redovima uživa puno poverenje jer mu je dosadanji rad bio zaista pohvalan. — Pretsednik Vasa Oreščanin.

—iz Izvršnom odboru JUU — Beograd. Zaječar 18—V—36 — Jugoslovensko učiteljstvo za srezove zaječarski, timočki, zaglavski i boljevački sa svoje zajedničke skupštine u Sarajevu pozdravlja Vas i želi da istrajete u borbi za zaštitu interesa škole i učiteljstva. — Pretsednik: Stanislavjević.

—iz Ivan Dimnik, predsednik Jugoslovenskog učiteljskog udruženja — Beograd. — Sr. Mitrovača 18—V—36. — Učiteljstvo ovoga sreza na svojo prolečnoj skupštini održanoj dana 14. ov. mes. u Šašincima jednoglasno je zaključilo, da se Vama kao i celom izvršnom odboru našega udruženja oda puno priznanje na odlučnoj odbrani naših staleških prava i da Vam se izrazi puno poverenje. — Uz drugarski pozdrav Bogdan Lalošević, predsednik, Ante Modor, sekretar.

Iz društva Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA MESTO bo zborovalo v soboto 29. maja ob 9. uri v telovadnici II. deške narodne šole na Grabnu s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Odkrita beseda zdravniku vzgojiteljem mladine — predavanje g. dr. Misa. 3. Volitev delegatov za banovinsko in državno skupščino. 4. Predlogi in slučajnosti. Ker je to zadnje zborovanje v letošnjem letu pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Odbor.

— UČITELJSTVU SREZA MARIBOR LEVI BREG. Zaradi predsedniškega zbora dne 6. junija v Rogaški Slatini se naše za soboto 6. junija napovedano zborovanje preloži na soboto dne 13. junija t. l. istotam (na Pesnici) ob isti uri in z istim sporedom. Na svidenje vsi točno in polnoštevilno! — Mirko Vauda, predsednik.

— JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL bo zborovalo dne 13. junija 1936. ob 9. uri na Grabnu v Ljubljani. Odbor.

CENE NIZKE

dvokoles, otroških, igračnih, invalidskih vozičkov, prevoznih triciklov, šivalnih strojev. — Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovška cesta št. 4
PODRUŽNICA MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 26

BLED. RESTAVRACIJA
»POTOČNIK«

Kompletni penzijen, maj, junij, 35, 40 Din. Izletniške skupine, šolske ekskurzije, celodnevna prehrana, prenoč. 22, 26 Din. Informacije daje in priporoča se Uprava.

Moderne tkanine

svilene
bombažaste
lanene in
volnene
za damske obleke, kostume in plašče,
nudi v veliki izbiri in poceni

MANUFAKTURNA IN MODNA TRGOVINA

MILOŠ PŠENIČNIK — CELJE
Zahtevajte vzorce! — Blago se pošilja tudi s pošto!

FABIANI-JURJOVEC
LJUBLJANA / STRITARJEVA ULICA

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Novi stenske slike!

1. Sarajevo,
2. Manastir sv. Nauma in manastir Gračanica,
3. Triglav, Bled, Peričnik.

Velikost slike 66 × 88 cm. — Cena sliki je Din 50.—
Slike so izdelane v bakrotisku in so odobrene od Ministrstva prosvete.

Naročila sprejema

KNJIGARNA „UČITELJSKE TISKARNE“
V LJUBLJANI